

ราชาศัพท์

สำหรับนักเรียน-นักศึกษา

รศ. ประพนธ์ เรืองณรงค์

มนุษย์สร้างคำพูดขึ้นมา ชีตเขียนถ้อยคำลงบนแผ่นดินเหนียว ผืนหนัง ไม้ไผ่ และกระดองเต่า...

การค้นพบกระดาษและการพิมพ์ ทำให้หนังสือมีรูปลักษณ์ที่พกพาได้สะดวก และเผยแพร่ไปในวงกว้างอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ การพิมพ์ช่วยสถาปนาภาษาของแต่ละชาติให้มั่นคง ช่วยให้ภาษาของสามัญชนแพร่หลาย ทำให้คนอ่านออกเขียนได้เพิ่มสูงขึ้น และขยายวงกว้างออกไปนอกวงผู้นำและนักบวช

และแท้จริงแล้ว การพิมพ์หนังสือคือการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคนทั้งทางความคิดและสังคม

ลำดับที่ ๑๓๐๘

ราชศัพท์สำหรับนักเรียน-นักศึกษา

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ : ผู้เขียน

พิมพ์ครั้งแรก : มกราคม ๒๕๖๓

ราคา ๙๕ บาท

พิมพ์โฆษณาครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายแล้ว

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๘

ไม่อนุญาตให้สแกนหนังสือ หรือคัดลอกเนื้อหาส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อสร้างฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์และเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
ประพนธ์ เรืองณรงค์.

ราชศัพท์สำหรับนักเรียน-นักศึกษา. -- กรุงเทพฯ : สภากรบุ๊คส์, ๒๕๖๒.

๑๖๐ หน้า.

๑. ภาษาไทย -- ราชศัพท์. I. ชื่อเรื่อง.

๔๔๕.๔๑๓

ISBN 978-616-00-3922-7

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : บริษัทสตาปอร์มบุ๊คส์ จำกัด

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร/บรรณาธิการอำนวยการ : วรพันธ์ โลกิตสถาพร

กรรมการผู้จัดการ : ดร. สุภัคชญา โลกิตสถาพร

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ/บรรณาธิการบริหาร : เจตยา โลกิตสถาพร ที่ปรึกษาด้านบรรณาธิการ : รศ. ประพนธ์ เรืองณรงค์

ผู้จัดการฝ่ายขาย : กิ่งแก้ว ลิขะไชย บรรณาธิการสร้างสรรค์ : พัชรี้ แต่แดงเพชร

หัวหน้ากองบรรณาธิการสร้างสรรค์นวนิยาย : พิชาวาร บุญสูง

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร : สุริยกานต์ พรมมงคล

บรรณาธิการเล่ม : บุญเอก พฤษภาวิวัฒนา พิสูจน์อักษร : นพวัฒน์ สุวรรณช้าง วรธนวิฐ แลงงศุข

ออกแบบปก : กฤษณา รอดหลง รูปเล่ม : นิพนธ์ เลิศชัยศิริสกุล

พิมพ์ที่ : บริษัท ส.เอเซียเพรส (๑๙๘๙) จำกัด

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย บริษัทสตาปอร์มบุ๊คส์ จำกัด

๑๘ ซอยลาดปลาเค้า ๖๓ ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๓๘๕๕-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๓๘๗๐

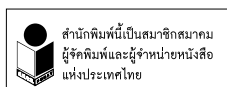
กองบรรณาธิการ : spbbooks@hotmail.com

กองบรรณาธิการคัดสรรต้นฉบับ : satapornbooks.editor@gmail.com

ฝ่ายสำนักงาน : info@satapornbooks.com

www.satapornbooks.com

หากท่านผู้อ่านพบหนังสือไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้ากระดาษสลับกัน หน้าขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์
สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนหนังสือใหม่ให้ท่าน โปรดติดต่อและส่งหนังสือคืนพร้อมระบุรายละเอียดการชำรุด
ไปตามที่อยู่ด้านบน หรือ โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๓๘๕๕-๖ ต่อ ๒๑, ๕๔, ๕๖

คำนำสำนักพิมพ์

เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๑๐ แห่งราชวงศ์จักรีอย่างสมบูรณ์ตามโบราณราชประเพณี

ในการนี้ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ชั้นพิเศษอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

หนังสือ ราชศัพท์สำหรับนักเรียน-นักศึกษา นี้ รวบรวมคำราชาศัพท์ที่ใช้ในปัจจุบัน โดยจัดเรียงเป็นหมวดต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องใช้ราชาศัพท์เลือกใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมด้านภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติอีกทางหนึ่ง

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

วัฒนธรรมภาษาไทยไพไลค่า
เพลินอุรา ราชศัพท์ สดับขาน
คารวธรรมประจำใจไทยมานาน
เทิดภูบาลสุรชาติราชวงศ์

ศัพท์พระสงฆ์ ศัพท์สุภาพ ควรทราบด้วย
เพื่อช่วยถูกต้องตามประสงค์
เราคนไทยภาษาไทยไทยมั่นคง
ราชศัพท์เสริมส่งดำรงไทย

รศ. ประพนธ์ เรืองณรงค์

คำนำผู้เขียน

ราชาศัพท์สำหรับนักเรียน-นักศึกษา เล่มนี้ ผู้รวบรวม ต้องการเสนอความรู้และตัวอย่างราชาศัพท์ที่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจควรทราบ อีกประการหนึ่ง เนื่องในวโรกาสมหามงคล พระบรมราชาภิเษก มีพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธยและ พระนามาภิไธย สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์หลายพระองค์ จึงนำมารวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย

การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือนี้ ได้อาศัยตำราราชาศัพท์ บางเล่ม เช่น **ราชาศัพท์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน** **ราชาศัพท์** ของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และ **หลักภาษาไทย** ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร ผู้รวบรวมขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

พร้อมกันนี้ หวังว่า **ราชาศัพท์สำหรับนักเรียน-นักศึกษา** เล่มนี้คงอำนวยประโยชน์สำหรับผู้อ่าน โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา นำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน และ ได้ชื่อว่าเป็นผู้นุรักษ์และส่งเสริมภาษาไทยให้ดำรงอยู่ตลอดไป

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์

กรรมการวิชาการ กองศิลปกรรม

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

๓ มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

บทที่ ๑ ความหมายของราชาศัพท์	๑๓
------------------------------	----

ที่มาของราชาศัพท์	๑๔
-------------------	----

บทที่ ๒ การใช้ราชาศัพท์	๒๓
-------------------------	----

๑. คำนามที่ใช้เป็นราชาศัพท์	๒๗
-----------------------------	----

๒. คำสรรพนามที่ใช้เป็นราชาศัพท์	๖๐
---------------------------------	----

๓. คำกริยาที่ใช้เป็นราชาศัพท์	๖๒
-------------------------------	----

๔. คำวิเศษณ์ที่ใช้เป็นราชาศัพท์	๗๐
---------------------------------	----

บทที่ ๓ คำราชาศัพท์หมวดต่างๆ	๗๕
------------------------------	----

๑. หมวดขัตติยตระกูล	๗๔
---------------------	----

๒. หมวดร่างกาย	๘๗
----------------	----

๓. หมวดเครื่องแต่งกาย	๑๐๕
-----------------------	-----

๔. หมวดเครื่องประดับ ๑๑๓

๕. หมวดภาชนะใช้สอย ๑๑๘

บทที่ ๔ สิ่งแสดงพระราชอิสริยยศ

และพระราชอิสริยยศศักดิ์ ๑๒๓

๑. เครื่องมงคลสิริเบญจราชกกุธภัณฑ์ ๑๒๓

๒. เครื่องราชูปโภค ๑๓๐

๓. พระแสงราชศัสตราวุธ ๑๓๘

บทที่ ๕ ข้อสังเกตของผู้เกี่ยวข้องกับราชาศัพท์ ๑๔๖

บรรณานุกรม ๑๕๙

ราชาศัพท์

สำหรับนักเรียน-นักศึกษา

ลำดับ
พระบรมวงศานุวงศ์
ในปัจจุบัน

ฉบับสังเขป

สมเด็จพระนางเจ้าสุภัททันตาภุมารัชนี
พระบรมราชเทวี

สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี
(สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี
พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า)

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ทูลกระหม่อมหญิง
อุบลรัตนราชกัญญา
สิริวัฒนาพรรณวดี

พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าโสมสวลี
กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
มหาราชกาลที่ ๑๐

สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา
พัชรสุธาพิมลลักษณ
พระบรมราชินี

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา
นเรนทราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร
มหาวัชรราชธิดา

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี
นารีรัตนราชกัญญา

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ
มหาวิสุทธิดารามานูร สิริวิบูลยราชกุมาร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕

สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ
(สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง)

สมเด็จพระนางเจ้าสุทมาลมารศรี
พระอัครราชเทวี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
รัชกาลที่ ๘

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
รัชกาลที่ ๙

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าสิริกัญญาทากรณ

พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้ากิตติยารักติทูล